MEDIActive
YOUTH
BALKANS

Dallimi midis Faktit dhe Trillimit

Mendimi Kritik

kundër

Çrregullimit të Informacionit dhe Propagandës

Kurrikulë

2025

Co-funded by
the European Union

Ky botim është realizuar si pjesë e projektit
MEDIActive Youth: Informimi i Ballkanit,
mbështetur nga *Programi Erasmus+*.
Autorët e botimit janë anëtarë të ekipit të ekspertëve
nga OJQ-të partnere, nën drejtimin e udhëheqësit të ekipit, Aleksandar Pavlović.
Konsorciumi i projektit përfshin gjashtë organizata nga Ballkani, të listuara më poshtë:

Centar za drustveno ekonomski razvoj
Serbia, **Koordinator**

Bosnian Representative Association for Valuable Opportunities
Bosnja dhe Hercegovina

Center for Intercultural Dialogue
Maqedonia e Veriut

Hrvatska edukacijska i razvojna mreza za evoluciju sporazumijevanja
Kroacia

Nevladino Udruzenje Prima
Mali i Zi

Pertej Barrierave
Shqiperia

Co-funded by
the European Union

Qëndrimet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm të autorit/autorëve dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian apo të Agjencisë Ekzekutive për Arsim dhe Kulturë të Evropës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

Përmbajtja

1. Hyrje në Njohuritë për Lajmet 4
2. Llojet e Medias: Tradicionalja vs Digjitalja, Masive & Sociale 6
3. Roli i Algoritmeve dhe Mediave Sociale 8
4. Epoka Post-së Vërtetës dhe Çrregullimi i Informacionit 10
5. Strategji Efektive të Kërkimit 12
6. Lajmet e Rreme, Dezinformimi dhe Keqinformimi 14
7. Verifikimi i Fakteve dhe Mjetet e Kontrollit të Informacionit 16
8. Imazhet dhe Videot e Gjeneruara nga Inteligjenca Artificiale 18
9. Aktivizmi Mediatik i të Rinjve 20
10. Çfarë është Mendimi Kritik? 22
11. Aftësitë dhe Mjetet e Mendimit Kritik 24
12. Gabimet Logjike 26
13. Leximi Kritik i Mesazheve Mediatike 28
14. Analiza e Artikujve të Lajmeve 30
15. Perspektiva Globale mbi Lajmet 32

Mësimi 1

Hyrje në Njohuritë për Lajmet

Koha për përgatitje: ***30 minuta*** *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul u prezanton pjesëmarrësve konceptin e njohurive për lajmet, duke u përqendruar në përkufizimin, rëndësinë dhe zbatimet praktike të tyre në peizazhin mediatik të sotëm. Pjesëmarrësit do të eksplorojnë mënyrat se si të vlerësojnë në mënyrë kritike burimet e lajmeve, të identifikojnë paragjykimet dhe të dallojnë informacionin e besueshëm. Përmes diskutimeve, aktiviteteve dhe shembujve nga jeta reale, mësimi synon t'i pajisë pjesëmarrësit me mjete për të përballuar dezinformimin, për të kuptuar rolin e lajmeve në shoqëri dhe për t'u bërë konsumatorë të përgjegjshëm të medias.

Burime edukative online

- ***Mësimi mbi Njohuritë për Lajmet*** nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction
- ***Kuizi*** mbi Njohuritë për Lajmet nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- ***Mjete për verifikimin e fakteve*** si Google Fact Check Explorer, YouTube DataViewer dhe Google Lens

Fjalë kyçe:

Njohuri për Lajmet
Burime të Besueshme
Verifikimi i Fakteve
Keqinformim

Qëllimi i modulit:

Qëllimi i këtij moduli është të njohë të rinjtë me rëndësinë e njohurive për lajmet në epokën dixhitale. Moduli thekson aftësinë për të analizuar në mënyrë kritike burimet e lajmeve dhe për të verifikuar saktësinë e informacionit. Synimi është fuqizimi i pjesëmarrësve për të marrë vendime të informuara dhe për të kontribuar në një shoqëri më të vetëdijshme, duke ulur përhapjen e keqinformimit.

Rezultati i modulit:

Objektivi i këtij moduli është të njohë të rinjtë me rëndësinë e njohurive për lajmet në epokën digjitale. Ai vë në dukje aftësinë për të analizuar në mënyrë kritike burimet e lajmeve dhe për të verifikuar saktësinë e informacionit. Synimi është të fuqizohen pjesëmarrësit që të marrin vendime të informuara dhe të kontribuojnë në një shoqëri më të vetëdijshme, duke reduktuar përhapjen e keqinformimit.

Procesi i zbatimit të modulit

Min. 1–5: Hyrje

- Filloni me një pyetje nxitëse: "Çfarë do të thotë për ju njohuria për lajmet?"
- Jepni një përmbledhje të shkurtër të modulit dhe rëndësinë e tij në botën e sotme të dominuar nga media.
- Jepni një shembull të keqinformimit dhe ndikimin e tij, si për shembull një lajm i rremë që është bërë viral.

Min. 6–20: Aktivitet ndërveprues

- Diskutoni përkufizimin dhe fushëveprimin e njohurive për lajmet, duke theksuar dallimet midis lajmeve faktike (hard news), editorialeve, artikujve të opinionit dhe përmbajtjes së sponsorizuar.
- Eksploroni rolin e lajmeve në shoqëri, duke nënvizuar funksionin e tyre në informimin e qytetarëve, mbajtjen përgjegjëse të institucioneve dhe nxitjen e kohezionit shoqëror.
- Drejto një diskutim në grup mbi sfidat e keqinformimit në epokën digjitale.

Min. 21–50: Zbatim Praktik

- Udhëzoni pjesëmarrësit në një ushtrim për verifikimin e fakteve duke përdorur shembuj nga jeta reale.
- Drejtoni një aktivitet në grup ku pjesëmarrësit analizojnë një histori lajmi për besueshmërinë e saj duke shqyrtuar burimin, provat dhe paragjykimet e mundshme.
- Prezantojuni mjete për verifikimin e fakteve dhe demonstroni mënyrën e përdorimit të tyre në mënyrë efektive.
- Inkurajoni pjesëmarrësit të vlerësojnë disa burime lajmesh për të krahasuar dhe kontrolluar informacionin.

Min. 51–60: Përfundimi

Përmblidhni pikat kyçe të diskutuara në modul, duke theksuar rëndësinë e vlerësimit kritik dhe konsumit të përgjegjshëm të medias.
Shtroni pyetje reflektuese si:

- “Si mund t’i zbatosh aftësitë për njohuritë mbi lajmet në jetën tënde të përditshme?”
- “Çfarë hapash mund të ndërmarrësh për të luftuar keqinformimin në komunitetin tënd?”
  Ofroni burime për të mësuar më tej, duke përfshirë mjete online dhe artikuj mbi njohuritë për lajmet.

Materiale/Mjete

Projektor video; laptop/kompjuter desktop; lidhje interneti; qasje në Moodle; shembuj artikujsh lajmesh dhe skenarë për verifikimin e fakteve; fletë shpërndarëse ose lidhje digjitale për mjetet e verifikimit të fakteve; prezantim në PowerPoint/Prezi i pasuruar me materiale vizuale (imazhe dhe klipe video).

Mësimi 2:

Llojet e Medias – Tradicionalja vs Digjitalja, Masive & Sociale

Koha për përgatitje: ***30 minuta*** *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton evolucionin e medias nga platformat tradicionale te ato digjitale, duke analizuar veçoritë, rolet dhe ndikimin e tyre në komunikimin modern. Pjesëmarrësit do të fitojnë njohuri mbi karakteristikat dalluese të medias tradicionale, përfshirë formatin e shtypur, transmetimet dhe formatet e jashtme (si posterët), si dhe mbi ngritjen e platformave të medias digjitale si faqet e internetit, blogjet, rrjetet sociale dhe shërbimet e transmetimit të videove.
Moduli thekson dallimet midis komunikimit njëdrejtimësh në median tradicionale dhe natyrës ndërvepruese të platformave digjitale, duke vënë në pah përfshirjen e audiencës, aksesin, personalizimin e përmbajtjes dhe besueshmërinë. Pjesëmarrësit do të kuptojnë gjithashtu sfidat që paraqet keqinformimi në hapësirat digjitale dhe rëndësinë e verifikimit të fakteve dhe vlerësimit kritik të burimeve të informacionit.

Burime edukative online

- ***Moduli*** *mbi Mediat Tradicionale kundrejt Medias Digjitale, Masive dhe Sociale nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"*
- ***Kuici*** *mbi Mediat Tradicionale kundrejt Medias Digjitale, Masive dhe Sociale nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"*

Fjalë kyçe

Evolucioni i Medias,
Media Tradicionale,
Media Digjitale,
Media Sociale,
Ndërveprueshmëria

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është të zhvillojë kuptimin e pjesëmarrësve mbi evolucionin e medias, me fokus te dallimet dhe ndërlidhja mes platformave tradicionale dhe atyre digjitale. Ai synon të përmirësojë njohuritë për median duke nxitur mendimin kritik mbi besueshmërinë, aksesueshmërinë dhe ndërveprimin e llojeve të ndryshme të medias. Moduli gjithashtu synon të pajisë pjesëmarrësit me aftësi praktike për vlerësimin e burimeve të informacionit dhe për të promovuar konsum të përgjegjshëm mediatik.

Rezultati i modulit

Qëllimi i këtij moduli është të njohë të rinjtë me rëndësinë e njohurive për lajmet në epokën digjitale. Ai vë në pah aftësinë për të analizuar në mënyrë kritike burimet e lajmeve dhe për të verifikuar saktësinë e informacionit. Synimi është të fuqizohen pjesëmarrësit që të marrin vendime të informuara dhe të kontribuojnë në një shoqëri më të vetëdijshme, duke reduktuar përhapjen e keqinformimit.

Procesi i zbatimit të modulit

Min. 1–5: Hyrje

- Filloni me një pyetje : “Cilën platformë mediatike përdorni më shpesh dhe pse?”
- Përshkruani shkurtimisht qëllimin dhe rezultatet e pritshme të mësimit, duke theksuar rëndësinë e edukimit mediatik.

Min. 6–15: Prezantimi i përmbajtjes

- ***Media Tradicionale:*** *Shpjegoni karakteristikat e medias së shtypur, transmetimeve (radio/TV) dhe medias së jashtme (p.sh. postera), duke u fokusuar te besueshmëria dhe natyra njëdrejtimëshe e komunikimit.*
- ***Media Digjitale:*** *Diskutoni rreth faqeve të internetit, blogjeve, rrjeteve sociale dhe shërbimeve të transmetimit (streaming), duke theksuar ndërveprueshmërinë dhe personalizimin e përmbajtjes.*
- ***Krahasim:*** *Përdorni një diagram Venn të thjeshtë ose një tabelë për të përmbledhur dallimet dhe ngjashmëritë.*

Min. 16–30: Aktivitet ndërveprues

- Ndani pjesëmarrësit në çifte ose grupe të vogla.
- **Detyrë:** Analizoni pikat e forta dhe të dobëta të një shembulli të dhënë medieje (p.sh. një artikull në gazetë krahasuar me një postim në rrjete sociale).
- Grupet prezantojnë shkurtimisht përfundimet e tyre.

Min. 31–50: Diskutim dhe Zbatim Praktik

- ***Diskutim:*** *Drejtoni një diskutim mbi besueshmërinë e medias dhe keqinformimin. Shtroni pyetje si: “Pse mendoni se keqinformimi përhapet më shpejt në platformat digjitale?”*
- ***Detyrë praktike:*** *Ofroni shembuj të përzier të artikujve të lajmeve të vërteta dhe të rreme. Në çifte, pjesëmarrësit identifikojnë informacionin e besueshëm duke përdorur teknika të verifikimit të fakteve.*

Min. 51–60: Përfundime dhe Reflektime

- Përmblidhni pikat kryesore.
- Reflektoni mbi rëndësinë e edukimit mediatik.
- Caktoni një detyrë për në vazhdim: “*Analizo zakonet e tua të konsumimit të medias gjatë javës që vjen dhe identifiko një ndryshim që mund të bësh për t’i përmirësuar.”*

Materiale/ Mjete

Projektor video; laptop/kompjuter desktop; lidhje interneti; qasje në Moodle; shembuj artikujsh lajmesh dhe skenarë për verifikimin e fakteve; fletë shpërndarëse ose lidhje digjitale për mjetet e verifikimit të fakteve; prezantim në PowerPoint ose Prezi i pasuruar me materiale vizuale (imazhe dhe klipe video).

Mësimi 3

Roli i Algoritmeve dhe Mediave Sociale

Koha për përgatitje: ***30 minuta*** *Kohëzgjatja e modulit: : 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton rolin e algoritmeve të mediave sociale në formësimin e përmbajtjes që përdoruesit hasin në platformat digjitale. Algoritmet ndikojnë në shpërndarjen e gjithë informacionit online, përfshirë diskursin politik, dhe mund të kontribuojnë në përhapjen e keqinformimit. Pjesëmarrësit do të analizojnë se si këto algoritme krijojnë "flluska informacioni", përforcojnë paragjykimet dhe ndikojnë në opinionin publik. Gjithashtu, moduli do të prezantojë strategji praktike për të njohur manipulimin algoritmik dhe për të larmishuar burimet e lajmeve, me qëllim përmirësimin e edukimit mediatik dhe mendimit kritik.

Burime edukative online

- Studime mbi ndikimin e algoritmeve në rrjetet sociale
- Mjete online për verifikimin e lajmeve
- Raste studimore mbi keqinformimin (zgjedhjet, COVID-19)

Fjalë kyçe

Algoritme, flluska informacioni, rrjete sociale, keqinformim, edukim mediatik, mendim kritik

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është t'u ndihmojë pjesëmarrësve të zhvillojnë një kuptim kritik mbi mënyrën se si algoritmet e rrjeteve sociale formësojnë përmbajtjen që ata shohin dhe ndikojnë në perceptimin e tyre ndaj informacionit. Përmes këtij moduli, pjesëmarrësit do të mësojnë të identifikojnë paragjykimet në përmbajtjen që u shfaqet dhe të zhvillojnë strategji për të larmishuar burimet e informacionit që konsumojnë.

Rezultati i modulit

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Shpjegojnë se si funksionojnë algoritmet dhe rolin e tyre në formësimin e përmbajtjes në rrjetet sociale
- Analizojnë ndikimin e algoritmeve në diskursin politik dhe mënyrën se si ato ndikojnë në përhapjen e keqinformimit
- Njohin flluskat e informacionit dhe paragjykimet algoritmike

Procesi i zbatimit të modulit

Min. 1–5: Hyrje

- Filloni me një sondazh ndërveprues: "Si i zgjidhni lajmet që lexoni?" ose "A mendoni se rrjetet sociale ndikojnë në mënyrën se si e shihni një temë të caktuar?"
- Diskutim: Shfaqni pjesëmarrësve dy rrjete sociale të ndryshme (një me përmbajtje konservatore dhe një me përmbajtje liberale) dhe kërkoni nga ata të hamendësojnë se si algoritmet mund të ndikojnë në atë që përdoruesit shohin ose cilët përdorues do t'i shohin ato përmbajtje.

Min. 6–20: Aktivitet ndërveprues

Tema diskutimi:

- Çfarë ndikimi kanë algoritmet në filtrat dhe përmbajtjen e rekomanduar në platforma si TikTok, Facebook, Twitter/X?
- Si ndikoi Twitter në zgjedhjet në SHBA dhe si ndikoi promovimi algoritmik i përmbajtjes në sjelljen e votuesve? Kërkimet tregojnë se mbi 50% e përdoruesve të Facebook-ut shohin vetëm përmbajtje që përputhet me bindjet e tyre, ndërsa vetëm 14,7% shohin rregullisht pikëpamje të kundërta.
- Aktivitet në grup: Ndani pjesëmarrësit në grupe të vogla dhe caktojuni secilit grup një skenar të ndryshëm algoritmik. Grupet analizojnë se si secili skenar do të ndikojë te përdoruesit dhe prezantojnë përfundimet e tyre.

Min. 21–50: Zbatim Praktik

- **Ushtrim:** Pjesëmarrësit do të hapin rrjetet e tyre sociale dhe do të shënojnë se cilat tema u shfaqen më shpesh. Diskutohet ndryshimi mes rrjeteve të pjesëmarrësve dhe si personalizimi ndikon në larmishmërinë e përmbajtjes.
- **Debat mbi ndikimin e algoritmeve:** "A duhet të rregullohen platformat e rrjeteve sociale për të parandaluar manipulimin?" "A ndihmojnë apo dëmtojnë algoritmet demokracinë?"
- **Ushtrim për verifikimin e fakteve:** Prezantoni pjesëmarrësit me mjete online për verifikimin e besueshmërisë së lajmeve. Pjesëmarrësit analizojnë artikuj të vërtetë dhe të rremë dhe përcaktojnë besueshmërinë e tyre.

Min. 51–60: Përfundimi

- Rikapitullim i pikave kryesore
- Diskutim reflektues: "Si mund t'ju ndihmojnë këto aftësi të orientoheni më mirë me informacionin online?"

Materiale / Mjete

Projektor video, laptop, lidhje interneti, pamje të ekraneve (screenshot) nga rrjete të ndryshme sociale, shembuj rastesh studimore, prezantim në PowerPoint ose Prezi, Canva.

Mësimi 4:

Epoka Post-së Vërtetës dhe Çrregullimi i Informacionit

Koha për përgatitje: ***30 minuta*** *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton sfidat që sjell çrregullimi i informacionit në epokën digjitale. Ai analizon mënyrën se si përhapet informacioni i rremë dhe mashtrues dhe eksploron kategori të ndryshme të këtij fenomeni. Gjithashtu trajtohet koncepti i epokës post-së vërtetës. Pjesëmarrësit do të hetojnë shembuj nga jeta reale, do të njohin mjete të ndryshme për verifikimin e këtij informacioni dhe do të diskutojnë pasojat etike dhe shoqërore të keqinformimit. Qëllimi i këtij moduli është të forcojë aftësitë e mendimit kritik dhe edukimit mediatik, për të ndihmuar pjesëmarrësit të orientohen në një botë të mbushur me çrregullim informacioni.

Burime edukative online

- Artikujt e Institutit Poynter mbi verifikimin e fakteve në internet
- Mjetet e Universitetit Shtetëror të Arizonës për të identifikuar imazhe dhe video të rreme
- Zbulimi i lajmeve të rreme nga FactCheck.org në Facebook dhe platforma të tjera
- "Orientimi në një botë post-së vërtetës", fjalim TEDx nga Charles Sykes
- Mjete online për verifikim: Snopes, FactCheck.org, Politifact, guides.vote

Fjalë kyçe

Keqinformim,
Dezinformim,
Keqdashje me informacion (Malinformim),
Epoka post-së vërtetës,
Edukimi mediatik,
Mendim kritik

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është te ndihmojë pjesëmarrësit të zhvillojnë një kuptim të fortë mbi mënyrën se si funksionon çrregullimi i informacionit dhe si ndikon ai në perceptimin publik. Gjatë këtij sesioni, pjesëmarrësit do të mësojnë si përhapet keqinformimi, si të identifikojnë format e ndryshme të përmbajtjes mashtruese dhe çfarë strategjish mund të përdoren për të verifikuar saktësinë e informacionit. Nëpërmjet një qasjeje të bazuar në mendimin kritik, ky modul synon t'i përgatisë pjesëmarrësit të angazhohen me median në mënyrë të përgjegjshme dhe të menduar.

Rezultati i modulit

Pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Dallojnë keqinformimin, dezinformimin dhe malinformimin(Informacion i keqpërdorur) .
- Identifikojnë teknikat e përdorura në përmbajtje mashtruese, si media të manipuluara apo të fabrikuara.
- Njohin shembuj konkretë të keqinformimit dhe analizojnë ndikimin e tyre.
- Përdorin mjete digjitale për të verifikuar informacionin dhe për të kundërshtuar narrativat e rreme.
- Marrin pjesë në diskutime rreth pasojave etike të çrregullimit të informacionit sot.

Procesi i zbatimit të modulit

Min. 1–10: Hyrje

- Angazhoni pjesëmarrësit me një sondazh : “A jeni përfshirë ndonjëherë me informacion online që më vonë rezultoi i pavërtetë? Kjo përfshin ndarjen, besimin apo përhapjen e atij informacioni.”
- Diskutoni përvojat personale me keqinformimin dhe prezantoni konceptet kryesore të mësimit.
- Shfaqni një video të shkurtër dhe nxitëse për të menduar rreth keqinformimit viral (opsionale, në varësi të kohëzgjatjes së diskutimit).

Min. 11–30: Aktivitet Ndërveprues

- Shpjegoni tre kategoritë kryesore të çrregullimit të informacionit: dezinformimi, keqinformimi dhe malinformimi.
- Jepni shembuj nga jeta reale, si keqinformimi gjatë zgjedhjeve, videot e manipuluara (deepfakes) dhe teoritë konspirative.
- Diskutoni se si emocionet dhe paragjykimet kontribuojnë në politikën post-së vërtetës.
- Ndani pjesëmarrësit në grupe të vogla për të analizuar raste studimore të ndryshme të keqinformimit.

Min. 31–50: Zbatim Praktik

- Drejtoni pjesëmarrësit për mënyrën se si të verifikojnë informacionin duke përdorur mjete për verifikimin e fakteve.
- Krahasoni përmbajtje të medias reale dhe të rreme, duke kërkuar për mospërputhje në kontekst dhe manipulim të imazheve.
- Drejtoni një debat mbi dilemat etike: “A duhet që platformat e rrjeteve sociale të rregullojnë më rreptësisht keqinformimin?”

Min. 51–60: Përfundimi

- Rikapitulloni mësimet e nxjerra, përfshirë rëndësinë e edukimit mediatik.
- Organizoni një kuiz në Kahoot për të përforcuar konceptet kryesore të çrregullimit të informacionit.
- Inkurajoni pjesëmarrësit të ushtrojnë teknikat e verifikimit të medias edhe jashtë klasës.

Materiale / Mjete

Projektor, laptop/kompjuter desktop, lidhje interneti; shembuj të përmbajtjes së manipuluar dhe të fabrikuar; qasje në mjete për verifikimin e informacionit (Snopes, TinEye, FactCheck.org); Kahoot ose një kuiz i ngjashëm.

Mësimi 5

Strategji Efektive të Kërkimit

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: : 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton mënyrën se si të navigojmë në botën e gjerë të informacionit online duke përdorur strategji efektive kërkimi. Pjesëmarrësit do të mësojnë të përdorin fjalë kyçe dhe operatorë, mjete të avancuara kërkimi, dhe teknika të krahasimit të burimeve për të gjetur informacion të saktë dhe relevant në mënyrë efikase. Sesioni thekson rëndësinë e verifikimit të burimeve, kuptimit të paragjykimeve dhe përdorimit të mjeteve të sakta për ta kthyer procesin e kërkimit në një aftësi të vlefshme për kontekste personale dhe profesionale.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Strategjitë Efektive të Kërkimit nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi mbi Strategjitë Efektive të Kërkimit nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Biblioteka e Burimeve për Strategjitë e Kërkimit

Fjalë kyçe

Strategjitë e Kërkimit, Fjalët Kyçe, Operatorët e Kërkimit, Mjetet e Avancuara, Krahasimi i Burimeve, Besueshmëria e Informacionit

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është të përmirësojë aftësinë e pjesëmarrësve për të kërkuar informacion në internet në mënyrë efektive, duke i mësuar strategjitë për përmirësimin e kërkimeve, verifikimin e besueshmërisë dhe identifikimin e paragjykimeve. Duke zotëruar këto aftësi, pjesëmarrësit do të jenë më të përgatitur për të gjetur informacion të besueshëm, për të kursyer kohë dhe për të shmangur keqinformimin.

Rezultati i modulit

- Kuptoni rëndësinë e strategjive efektive të kërkimit për të naviguar në informacionin online.
- Mësoni të përdorni fjalë kyçe dhe operatorë kërkimi për të përmirësuar rezultatet e kërkimit.
- Aplikoni mjete të avancuara kërkimi për kërkime të sakta dhe të synuara.
- Zhvilloni teknika krahasimi për të verifikuar besueshmërinë e burimeve.
- Njihni rolin e informacionit të besueshëm në marrjen e vendimeve të informuara.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 10 : Hyrje

- Filloni me një pyetje nxitëse: “Çfarë sfidash hasni kur kërkoni informacion online?”
- Jepni një përmbledhje të modulit, duke theksuar vlerën e kërkimeve efikase dhe të sakta.
- Ndani një shembull të një sfide të zakonshme në kërkim, si për shembull gjetja e burimeve të besueshme për një temë aktuale dhe trendi.

min. 11 - 30: Aktivitet ndërveprues

- Diskutoni rolin e fjalëve kyçe dhe operatorëve të kërkimit në përmirësimin e rezultateve të kërkimit. Prezantoni operatorë të tillë si thonjëza (" "), shenja minus (-), OR dhe karakteri përfaqësues (*).
- Jepni shembuj se si kërkimet specifike mund të japin rezultate më të sakta.
- Eksploroni përfitimet e mjeteve të avancuara të kërkimit, si filtrat për datën, gjuhën dhe llojin e skedarit.
- Drejtoni një diskutim në grup mbi gabimet e zakonshme në kërkimet online dhe mënyrat për t'i kapërcyer ato.

min. 30 - 50: Zbatim Praktik

- Organizoni një aktivitet praktik ku pjesëmarrësit ushtrohen në përdorimin e operatorëve të kërkimit dhe mjeteve të avancuara për të gjetur informacion specifik.
- Udhëzoni pjesëmarrësit të analizojnë një kërkim për të verifikuar besueshmërinë dhe neutralitetin e informacionit. Prezantoni teknikat e krahasimit duke u bazuar në informacion nga disa burime të njohura dhe të besueshme.
- Inkurajoni pjesëmarrësit të ndajnë përvojat e tyre dhe të diskutojnë strategjitë për përmirësimin e zakonit të tyre të kërkimit.

min. 51 - 60: Përfundime

- Përmbledhni strategjitë kryesore të diskutuar, duke theksuar rëndësinë e saktësisë dhe besueshmërisë në kërkimet online.
- Shtroni pyetje reflektuese si: "Si mund t'ju përmirësojnë këto strategji procesin e kërkimit?"
- "Çfarë hapash do të ndërmerrni për t'u siguruar që informacioni që gjeni është i saktë?"
- Ofroni burime për praktikim të mëtejshëm, duke përfshirë mjete dhe udhëzues mbi teknikat e avancuara të kërkimit.

Materiale / Mjete

Projektor video; laptop/kompjuter desktop; lidhje interneti; qasje në Moodle; shembuj faqesh interneti të dobishme për kërkime efektive; fletë pune ose lidhje digjitale për mjete të avancuara kërkimi; prezantim në PowerPoint ose Prezi.

Mësimi 6

Lajmet e Rreme, Dezinformimi dhe Keqinformimi

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul trajton përhapjen e "lajmeve të rreme" në botën digjitale të sotme dhe sqaron dallimin midis keqinformimit (informacionit të pavullnetshëm të pasaktë) dhe dezinformimit (përmbajtjes së qëllimshme të rreme). Duke shqyrtuar shembuj nga jeta reale, pjesëmarrësit mësojnë të identifikojnë tiparet e medias mashtruese dhe ushtrohen në përdorimin e mjeteve për të verifikuar ose hedhur poshtë pretendimet e dyshimta. Moduli thekson rëndësinë e qëndrimit të informuar dhe angazhimit kritik në internet.

Burime edukative online

- *Mësimi mbi Lajmet e Rreme në kursin online në Moodle*
- *Kuizi mbi Lajmet e Rreme në kursin online në Moodle*
- *Faqet për verifikimin e fakteve (p.sh., Faktograf, Raskrikavanje)*
- *Mjetet për kërkim të imazheve në mënyrë të kundërt (Google Reverse Image Search, TinEye)*

Fjalë kyçe

Lajme të rreme, Dezinformim, Keqinformim, Verifikim i fakteve, Edukimi mediatik, Mendim kritik

Qëllimi i modulit

- Të përcaktojë "lajmet e rreme," dezinformimin dhe keqinformimin, dhe të sqarohet si ndryshojnë ndërmjet tyre.
- Të ndihmojë pjesëmarrësit të zhvillojnë aftësi praktike për të zbuluar dhe hedhur poshtë informacionin mashtrues ose të rremë.
- Të theksojë pasojat reale në botën e vërtetë nga përhapja e pretendimeve të pabazuara.

Rezultati i modulit

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Identifikojnë dallimet kryesore midis keqinformimit dhe dezinformimit.
- Vërejnë shenjat e zakonshme paralajmëruese të lajmeve të rreme.
- Përdorin mjete bazë për verifikim për të vlerësuar besueshmërinë e artikujve të lajmeve.
- Reflektojnë mbi pasojat etike të ndarjes së informacionit të pabazuar.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5 : Hyrje

- Aktivitet: Kërkoni nga pjesëmarrësit të kujtojnë një lajm "shqetësues" ose "të pabesueshëm" që kanë hasur së fundmi në rrjetet sociale. A e kanë verifikuar atë para se ta besonin ose ta ndanin?
- Diskutim: Eksploroni shkurtimisht se sa lehtë është të hasësh histori surprizuese online, por jo gjithmonë të konfirmosh autenticitetin e tyre.

min. 6 - 20: Aktivitet ndërveprues

- Prezantim ku prezantohen përkufizimet kyçe si Lajmet e Rreme, Dezinformimi, Keqinformimi.
- Diskutim në grup ku eksplorohen arsyet pas krijimit ose përhapjes së lajmeve të rreme (përfitime financiare, agjenda politike, ose gabime të thjeshta) dhe mënyrat për t'i hedhur poshtë ato.
- Shfaqje e shembujve të shkurtër rajonalë të dezinformimit dhe keqinformimit.

min. 21 - 50: Zbatim Praktik

- Aktivitet: "Real apo i Rremë?"
- Jepni grupeve të vogla mostra artikujsh lajmesh (disa të vërteta, disa të rreme).
- Pjesëmarrësit analizojnë secilën mostër duke përdorur pyetje udhëzuese: A është burimi i besueshëm? A ka shenja të dukshme paralajmëruese në tituj ose imazhe? Ata duhet të etiketojnë secilin artikull si i mundshëm i vërtetë, i mundshëm i rremë, ose i pasigurt.
- **Demonstrim Mjeti:** Tregoni si të përdoret kërkimi i imazhit në mënyrë të kundërt me Google Reverse Image Search ose TinEye.
- Përdorni një faqe verifikimi fakte si Faktograf për të parë si verifikohen zakonisht pretendimet.
- **Përmbledhje:** Diskutoni përfundimet e çdo grupi, duke nxjerrë në pah histori të rreme veçanërisht të zgjuara ose të holla në manipulim.

min. 51 - 60: Përfundime

- Përmbledhni pikat thelbësore si Dezinformimi kundrejt keqinformimit, shenjat për t'u vënë re (tituj të ekzagjeruar, burime të dyshimta) dhe mjetet praktike (faqet për verifikimin e fakteve, kontrollimi i besueshmërisë së burimeve).
- Pyetje reflektuese:
- "Si mund të ulë përhapjen e lajmeve të rreme verifikimi i informacionit para se ta ndani atë?"
- "Pse mund të krijojë dikush qëllimisht dezinformim?"
- Më tepër: Inkurajoni pjesëmarrësit të ushtrojnë verifikimin e një lajmi të njohur para se të fillojë sesioni tjetër, duke përdorur mjetet e demonstruara.

Materiale / Mjete

Projektor ose ekran për të shfaqur shembuj titujsh dhe imazhesh; pajisje me lidhje interneti (laptopë, tableta ose telefona inteligjentë) për verifikimin e fakteve dhe kërkim të imazheve në mënyrë të kundërt; qasje në faqet e verifikimit të fakteve (Faktograf, Raskrikavanje).

Mësimi 7

Verifikimi i Fakteve dhe Mjetet e Kontrollit të Informacionit

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Në epokën digjitale të sotme, keqinformimi dhe dezinformimi përhapen shpejt. Është thelbësore të kesh aftësinë për të analizuar dhe verifikuar informacionin në mënyrë kritike, veçanërisht për gazetarët, edukatorët dhe përdoruesit e përditshëm të medias. Ky modul do të fokusohet në mjetet dhe teknikat për verifikim efektiv të fakteve, si dhe në gabimet e zakonshme që duhet shmangur. Pjesëmarrësit do të fitojnë përvojë praktike duke përdorur burime për të verifikuar pretendime, imazhe, video dhe burime, duke nxitur një konsum mediatik të informuar dhe të përgjegjshëm.

Burime edukative online

- ***Mësimi*** *mbi Verifikimin e Fakteve dhe Mjetet e Kontrollit nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"*
- ***Kuizi*** *mbi Verifikimin e Fakteve dhe Mjetet e Kontrollit nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"*

Fjalë kyçe

Verifikimi i fakteve,
Mjetet e verifikimit,
Edukimi mediatik,
Dezinformimi,
Keqinformimi

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është të pajisë pjesëmarrësit me aftësitë dhe njohuritë për të përdorur mjetet e verifikimit të fakteve, të zbatojnë teknika kritike për të vlerësuar burimet dhe të identifikojnë gabimet e zakonshme gjatë procesit të verifikimit të informacionit.

Rezultati i modulit

Në përfundim të modulit, pjesëmarrësit do të zhvillojnë një kuptim kritik mbi rëndësinë e verifikimit të fakteve dhe rolin e tij në luftimin e keqinformimit. Ata do të njohin mjetet dhe teknikat kryesore të verifikimit të fakteve, që do t'i lehtësojnë të verifikojnë lajmet, imazhet, videot dhe forma të tjera të medias në mënyrë efektive. Gjithashtu, do të mësojnë të vlerësojnë besueshmërinë e burimeve, të njohin dhe shmangin gabimet e zakonshme si paragjykimi i konfirmimit dhe keqkuptimi i satirës, dhe të aplikojnë këto aftësi për t'u bërë konsumatorë më të ndërgjegjshëm të medias.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5: Hyrje

- **Diskutim:** Pyesni pjesëmarrësit për përvojat e tyre me keqinformimin dhe si verifikojnë informacionin kur hasin diçka të dyshimtë.
- **Prezanto temën:** Shpjegoni shkurtimisht rëndësinë e verifikimit të fakteve dhe rreziqet e keqinformimit dhe dezinformimit.
- **Përcaktoni termat kyç:** Prezantoni konceptet si verifikimi i fakteve, dezinformimi dhe keqinformimi.

min. 6 - 15: Procesverbal: Përmbledhje e Mjeteve të Verifikimit të Fakteve

- **Prezantojini një listë mjetesh:** Prezantoni mjete si Google Fact Check Explorer, Snopes, PolitiFact, FactCheck.org, TinEye dhe InVID. Jepni një përmbledhje të shkurtër për secilin mjet dhe demonstroni përdorimin e tyre me shembuj konkretë.
- **Diskutim në grup:** Kërkoni nga pjesëmarrësit të ndajnë cilat mjete i konsiderojnë më të dobishme dhe pse.

min. 16 - 30: Aktiviteti 2 – Teknikat për Verifikimin e Informacionit

- **Krahasimi i burimeve:** Tregoni se si të krahasohen pretendimet me burime të besueshme. Përdorni një shembull të një pretendimi shëndetësor ose një lajmi dhe demonstroni se si të konsultohen faqet e besueshme si WHO, PubMed.
- **Kërkimi i imazhit në mënyrë të kundërt dhe metadatat:** Tregoni pjesëmarrësve se si të përdorin Google Reverse Image Search dhe mjete të tjera si FotoForensics për të kontrolluar autenticitetin e imazheve.
- **Vlerësimi i paragjykimit të burimit:** Demonstroni shkurtimisht se si të kontrollohet paragjykimi i një burimi duke përdorur mjete si Media Bias/Fact Check.

min. 31 - 50: Aktiviteti 3: Identifikimi i Gabimeve të Zakonta

- **Prezantojini gabimet e zakonshme:** Diskutoni për paragjykimin e konfirmimit, mbështetjen e tepërt në një burim të vetëm, keqkuptimin e satirës dhe injorimin e kontekstit.
- **Diskutim ndërveprues:** Jepni shembuj për secilën gabim dhe pyetni pjesëmarrësit se si do të vepronin në secilin skenar.

min. 51 - 60: Procesverbal: Mbyllja dhe Pyetje & Përgjigje (Q&A)

- **Rikapitulloni pikat kryesore:** Përmbledhni mjetet, teknikat dhe gabimet që u diskutuan.
- **Sesioni i pyetjeve dhe përgjigjeve:** Jepni mundësi pjesëmarrësve të bëjnë pyetje ose të ndajnë mendimet e tyre mbi mësimin.

Materiale/ Mjete

Projektor video, kompjuter ose telefon inteligjent, lidhje interneti, Google Fact Check Explorer, Snopes, PolitiFact, FactCheck.org, TinEye, fletë pune për përmbledhje dhe shembuj, prezantim në Prezi ose PowerPoint.

Mësimi 8

Imazhet dhe Videot e Gjeneruara nga Inteligjenca Artificiale

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton përhapjen në rritje të imazheve dhe videove artificiale, duke u fokusuar në mënyrën se si krijohen, ndikimin që kanë në shoqërinë tonë dhe strategjitë për zbulimin e përmbajtjes së gjeneruar nga inteligjenca artificiale. Pjesëmarrësit do të analizojnë raste të njohura të medias së krijuar nga IA, do të zbulojnë teknika për të hedhur poshtë këtë përmbajtje dhe do të diskutojnë implikimet etike dhe morale. Qëllimi i këtij moduli është të forcojë aftësitë e edukimit mediatik dhe mendimit kritik të pjesëmarrësve në epokën e IA-së.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Imazhet dhe Videot e Gjeneruara nga AI nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi që mbulon aspekte të ndryshme të përmbajtjes së gjeneruar nga IA nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Burime online për verifikim si: TinEye, Google Reverse Image Search, FotoForensics, InVID Verification Plugin, Sensity.

Fjalë kyçe

Media e Gjeneruar nga IA,
Deepfake,
Edukimi Mediatik,
Mendimi Kritik,
IA Etike

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është t'u sigurojë pjesëmarrësve një mësim të plotë për kuptimin e imazheve dhe videove të gjeneruara nga inteligjenca artificiale, mënyrën se si krijohen dhe implikimet shoqërore që ato sjellin. Synimi është të përmirësojë aftësitë e mendimit kritik dhe edukimit mediatik të pjesëmarrësve duke i mësuar si të zbulojnë mediat e gjeneruara nga IA, të vlerësojnë autenticitetin e tyre duke përdorur mjete dhe metoda të ndryshme, dhe të mendojnë për pasojat etike të përdorimit të tyre. Kuptimi i teknologjisë së IA-së është thelbësor për të naviguar në një botë digjitale gjithnjë e më shumë të ndikuar prej saj, dhe ky modul ndihmon në mundësimin e ndërveprimeve të informuara dhe përgjegjëse me këtë lloj materiali mediatik.

Rezultati i modulit

Pjesëmarrësit do të mësojnë se si prodhohet dhe konsumohet media e gjeneruar nga IA, si dhe si të njohin dhe verifikojnë përmbajtjen artificiale përmes analizës kritike dhe mjeteve digjitale. Ata do të shqyrtojnë disa çështje etike si keqinformimi dhe privatësia lidhur me përdorimin e IA-së, do të aplikojnë aftësitë e reja të fituara për të vlerësuar autenticitetin dhe do të angazhohen në diskutime të informuara mbi ndikimet e medias së gjeneruar nga IA në shoqërinë e sotme.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5: Hyrje

- Angazhoni pjesëmarrësit dhe prezantoni temën duke bërë pyetje të përgjithshme lidhur me temën.
- Shembull: Një pyetësor në Mentimeter: "A keni hasur ndonjëherë në një imazh ose video të gjeneruar nga AI? Nëse po, ku?"
- Shfaqni shembuj të tillë të medias së gjeneruar (video deepfake, art i gjeneruar nga AI).

Prezantojini temën dhe përshkruani qëllimet e mësimit.

min. 6 - 20 : Aktivitet ndërveprues

- Shpjegoni Diskutimin: Rastet e njohura të medias së gjeneruar nga AI:
  -Video DeepFake të Tom Cruise në TikTok
  -Vepra arti të gjeneruara nga AI që fitojnë konkurse
  -Video e rreme e fushatës së Kamala Harris
- Përshkruani mjetet dhe teknologjitë e zakonshme të përdorura në përmbajtjen e gjeneruar nga AI, si modelet Deepfake dhe DALL-E 2.
- Drejtoni biseda në grupe të vogla mbi mënyrën se si këto teknologji ndikojnë në shoqëri (keqinformimi, potenciali krijues, çështjet e të drejtave të autorit).

min. 21 - 50: Aplikim Praktik

- Ushtro identifikimin e përmbajtjes së gjeneruar nga IA:
- Krahaso media autentike me atë të gjeneruar nga IA.
- Analizo videot e rreme që tregojnë parregullsi (në ndriçim, simetri dhe metadata).
- Debato dilemat etike:
- "A duhet që imazhet e gjeneruara nga IA të etiketohen për t'u dalluar nga ato autentike?"
- "A ul arti i gjeneruar nga IA vlerën e krijimtarisë njerëzore?"
- Nxënësit praktikojnë përdorimin e mjeteve online (p.sh., TinEye, FotoForensics) për verifikimin e imazheve dhe videove.
- Organizo një kuiz në Kahoot që fokusohet në çështjet etike dhe aspektet kryesore të zbulimit të medias së gjeneruar nga IA.

min. 51 - 60: Përfundime

- Rikapitulloni pikat kryesore: Mjetet dhe metodat; Çështjet etike. Inkurajoni pjesëmarrësit të vazhdojnë praktikimin e verifikimit të medias duke përdorur mjetet.
- Pyetje reflektuese me theks në atë që duhet të mbajnë mend nga ky mësim, si p.sh.:
- Si mund t'ju ndihmojnë këto aftësi në jetën e përditshme?
- Si planifikoni të përdorni median e gjeneruar nga IA?

Materiale/ Mjete

Projektor video; laptop/kompjuter desktop; lidhje interneti; shembuj të imazheve dhe videove të gjeneruara nga IA; qasje në mjete verifikimi (p.sh., TinEye, InVID); qasje në Moodle; prezantim në PowerPoint/Prezi i pasuruar me materiale vizuale (imazhe dhe klipe video) dhe informacione faktuale të bazuara në kërkime.

Mësimi 9

Aktivizmi Mediatik i të Rinjve

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton aktivizmin e të rinjve dhe mënyrën se si ai është zhvilluar në epokën digjitale. Ai ofron një përmbledhje të aktivizmit rinor, format kryesore të tij, shembujt kryesorë të fundit dhe rolin e rrjeteve sociale në formësimin e ndërgjegjësimit politik dhe rritjen e angazhimit. Pjesëmarrësit do të analizojnë natyrën e aktivizmit digjital, përfshirë përfitimet dhe sfidat e tij, dhe do të vlerësojnë ndikimin e edukimit mediatik mbi mënyrën se si të rinjtë mund të marrin pjesë në mënyrë të informuar. Qëllimi i këtij moduli është të forcojë mendimin kritik dhe kuptimin e pjesëmarrësve mbi aktivizmin digjital në ditët e sotme.

Burime edukative online

- Pranvera Arabe dhe mediat sociale (rast studimi)
- Aktivizmi për Ndryshimet Klimatike (përdorimi i rrjeteve sociale nga Greta Thunberg)
- Lëvizja #MeToo dhe aktivizmi online
- Raporti i Komisionit Evropian mbi përdorimin e rrjeteve sociale nga të rinjtë
- Raporti i BBC-së mbi ndikimin e Cambridge Analytica në Brexit dhe zgjedhjet në SHBA
- Aktivizmi Rinor në Epokën Digjitale

Fjalë kyçe

Aktivizmi Rinor,
Rrjetet Sociale,
Angazhimi Digjital,
Edukimi Mediatik,
Ndërgjegjësimi Politik

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është t'u sigurojë pjesëmarrësve një kuptim të plotë mbi aktivizmin rinor në epokën digjitale. Pjesëmarrësit do të eksplorojnë se si rrjetet sociale kanë transformuar aktivizmin, si një mjet për mobilizim, por edhe si një kufizim të mundshëm për angazhimin afatgjatë. Ata do të vlerësojnë gjithashtu shqetësimet etike lidhur me aktivizmin digjital dhe keqinformimin, duke fituar aftësi kritike të edukimit mediatik për të lundruar në mënyrë efektive në hapësirat online.

Rezultati i modulit

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të:

- Analizojnë rolin e rrjeteve sociale në aktivizmin modern, përfshirë përfitimet dhe rreziqet e tij.
- Vlerësojnë raste studimore të lëvizjeve të udhëhequra nga të rinjtë që kanë përfituar nga platformat digjitale.
- Identifikojnë sfidat në ruajtjen e angazhimit dhe shmangien e keqinformimit.
- Zhvillojnë aftësi të mendimit kritik për të vlerësuar aktivizmin online dhe ndikimin e medias.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 10: Hyrje

- Sondazh: “A jeni përfshirë ndonjëherë ose keni ndikuar nga aktivizmi online? Nëse po, si?” (Përdorni mjete si Mentimeter ose Poll Everywhere)
- Shfaqni shembuj të shkurtër të aktivizmit digjital (p.sh., aktivizmi për klimën i Greta Thunberg në Twitter, fushatat virale si #MeToo).
- Diskutoni objektivat e mësimit dhe rëndësinë e kuptimit të aktivizmit digjital.

min. 11 - 30: Aktivitet ndërveprues

- Përcaktoni aktivizmin rinor dhe rëndësinë e tij historike.
- Diskutoni shembuj nga jeta reale:
  -Protestat e Pranverës Arabe dhe roli i Twitter-it.
  -Përdorimi i rrjeteve sociale nga Black Lives Matter për mobilizim.
- Diskutime në grupe të vogla: Si ka ndryshuar aktivizmi me ardhjen e rrjeteve sociale?

min. 31 - 50: Zbatim Praktik

- Pjesëmarrësit analizojnë përfitimet dhe rreziqet e aktivizmit në rrjetet sociale:
- Tema të mundshme për debat:
  -“A është aktivizmi në rrjetet sociale një aktivizëm i vërtetë?”
  -“A duhet që kompanitë e rrjeteve sociale të rregullojnë përmbajtjen politike?”
- Pjesëmarrësit vlerësojnë burimet e lajmeve dhe diskutojnë besueshmërinë në aktivizmin në rrjetet sociale.

min. 51 - 60: Përfundime

- Rikapitulloni pikat kryesore
- Diskutim reflektues: “Si mund të përdorni rrjetet sociale në mënyrë të përgjegjshme për aktivizëm?”

Materiale / Mjete

Projektor video; laptop/kompjuter desktop; lidhje interneti; qasje në Moodle; shembuj artikujsh lajmesh dhe skenarë për verifikimin e fakteve; fletë pune ose lidhje digjitale për mjetet e verifikimit të fakteve; prezantim në PowerPoint ose Prezi i pasuruar me materiale vizuale (imazhe dhe klipe video).

Mësimi 10

Çfarë është Mendimi Kritik?

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton thelbin e mendimit kritik, duke ndjekur origjinat e tij, kontribuesit e rëndësishëm dhe aplikimet praktike. Pjesëmarrësit do të mësojnë se si mendimi kritik u mundëson individëve të analizojnë informacionin, të vlerësojnë provat dhe të formulojnë përfundime të arsyetuara. Duke përdorur shembuj historikë si Metoda Sokratike e Sokratit dhe aplikime bashkëkohore në fusha të ndryshme, mësimi thekson rëndësinë e mendimit kritik në përballimin e sfidave moderne shoqërore. Diskutimet dhe aktivitetet ndërvepruese do të përmirësojnë aftësinë e pjesëmarrësve për të menduar qartë, në mënyrë racionale dhe kritike në kontekste të ndryshme.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Mendimin Kritik nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi mbi Mendimin Kritik nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Lojëra dhe aktivitete online për të përmirësuar Mendimin Kritik si: Chess.com, The Talos Principle, Spent, Brainstorm, Numberdyslexia.com

Fjalë kyçe

Mendim Kritik,
Metoda Sokratike,
Edukim Mediatik,
Zgjidhje Problemesh,
Racionalizëm

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është të njohë pjesëmarrësit me konceptin e mendimit kritik duke theksuar idetë themelore të tij, duke dhënë kontekst historik dhe duke shpjeguar aplikueshmërinë në shoqërinë bashkëkohore. Synon të përmirësojë aftësinë e tyre për të analizuar informacionin, për të vlerësuar provat dhe për të nxjerrë përfundime të arsyeshme, në mënyrë që të jenë në gjendje të përballojnë me sukses çështje komplekse dhe të marrin vendime të informuara në kontekste të ndryshme personale dhe profesionale.

Rezultati i modulit

Pjesëmarrësit do të mësojnë për historinë dhe zhvillimin e mendimit kritik, si dhe përdorimin e tij në industri të ndryshme, përfshirë biznesin, shëndetësinë dhe arsimin. Ata do të mësojnë të aplikojnë teknika të mendimit kritik që mund të përdoren në situata reale, si sfidimi i supozimeve dhe vlerësimi i provave. Gjithashtu, pjesëmarrësit do të reflektojnë mbi rëndësinë shoqërore të mendimit kritik për nxitjen e zgjidhjes së problemeve në mënyrë bashkëpunuese dhe marrjen e vendimeve të informuara.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5: Hyrje

- Angazhoni pjesëmarrësit dhe prezantoni temën duke bërë pyetje të përgjithshme lidhur me të, si: "Çfarë do të thotë mendimi kritik për ju?"
- Jepni një përmbledhje të shkurtër të modulit, duke u fokusuar te rëndësia e tij në botën moderne.
- Prezantojini një shembull të mendimit kritik në veprim, si për shembull një situatë vendimmarrjeje.

min. 6 - 20: Aktivitet ndërveprues

- Diskutim: Origjinat e mendimit kritik, me theks të veçantë në kontributet e Sokratit dhe Metodën Sokratike.
- Theksoni zhvillimet kryesore historike (Ndriçimi, mendimtarë të ndryshëm). Nxënësit në grupe të vogla bëjnë kërkime.
- Drejtoni një diskutim në grup mbi mënyrën se si mendimi kritik aplikohet dhe funksionon në shoqëritë demokratike dhe në lidhje me edukimin mediatik.

min. 21 - 50: Zbatim Praktik

- Përdorni Metodën Sokratike për të eksploruar një pyetje komplekse:
- Udhëhiqni pjesëmarrësit të analizojnë pyetjen, të konsiderojnë pikëpamje të ndryshme dhe të nxjerrin përfundime të arsyetuara.
- Organizoni një aktivitet në grup ku pjesëmarrësit analizojnë një situatë reale (vlerësimin e artikujve të lajmeve me qëndrime kontradiktore).
- Inkurajoni pjesëmarrësit që individualisht ose në çifte të përdorin lojëra si Chess.com ose Spent për të përmirësuar aftësitë strategjike dhe reflektuese.

min. 51 - 60: Përfundime

- Përmbledhni modulin duke theksuar rëndësinë, përdorimet dhe historinë e mendimit kritik.
- Pyetje reflektuese me theks në atë që duhet të mbajnë mend nga ky modul, si p.sh.:

-"Në cilin aspekt të jetës suaj mendoni se mund të aplikoni mendimin kritik?"

-"Çfarë pengesash mund të ndalojnë njerëzit të mendojnë në mënyrë kritike?"

Materiale / Mjete

Projektor video; laptop/kompjuter desktop; lidhje interneti; qasje në Moodle; shembuj të dialogëve sokratikë dhe skenarë të mendimit kritik; qasje në lojëra online si Chess.com dhe Spent; fletë pune ose lidhje digjitale për materiale të mëtejshme për lexim mbi mendimin kritik; prezantim në PowerPoint/Prezi i pasuruar me materiale vizuale (imazhe dhe klipe video) dhe informacione faktuale të bazuara në kërkime.

Mësimi 11

Aftësitë dhe Mjetet e Mendimit Kritik

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul zgjeron konceptin e mendimit kritik dhe prezanton mjetet dhe aftësitë kryesore të mendimit kritik. Aftësitë dhe mjetet e mendimit kritik synojnë të përmirësojnë vetëdijen, mënyrën e të menduarit dhe të menduarit kritik, duke marrë parasysh këndvështrimin nga i cili rrëfehet një histori. Pjesëmarrësit do të njihen me mjete dhe teknika të ndryshme që mund të përmirësojnë ndjeshëm aftësitë e mendimit kritik dhe do të mësojnë përmes ushtrimeve praktike dhe shembujve historikë për të ilustruar përdorimin e tyre. Gjithashtu, do të prezantohet koncepti i teorisë së rrëfimit, sipas të cilit çdo regjistrim lajmesh është një rrëfim, që do të thotë se dikush e tregon atë, dhe çdo histori ka një kënd të veçantë nga i cili rrëfehet ose tregohet. Ky kënd i veçantë quhet perspektivë ose pikëpamje.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Mjetet dhe Aftësitë e Mendimit Kritik nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi mbi Mjetet dhe Aftësitë e Mendimit Kritik nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Eksploroni hartimin e argumenteve me Rationale

Fjalë kyçe

Mendim Kritik,
Mjetet dhe Teknikat e Mendimit Kritik,
Analizë dhe Interpretim,
Kuptimi i Mendimit Kritik,
Metoda Sokratike

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është që pjesëmarrësit të kuptojnë se mendimi kritik është një aftësi themelore dhe thelbësore për edukimin mediatik dhe orientimin në botën aktuale të medias, por edhe një aftësi kognitive thelbësore. Ata do të njihen me mjete dhe teknika të ndryshme, si: Analiza, Interpretimi, Përfundimi, Shpjegimi, Vetë-rregullimi, Mendimi i hapur, të cilat mund të përmirësojnë ndjeshëm aftësitë e tyre të të menduarit, së bashku me ushtrime praktike dhe shembuj historikë për të ilustruar përdorimin e tyre.

Rezultati i modulit

Pjesëmarrësit do të kenë një kuptim më të mirë të aftësive dhe mjeteve kryesore të mendimit kritik dhe rëndësisë së tyre për edukimin mediatik dhe orientimin në botën aktuale të medias. Ata do të jenë në gjendje të identifikojnë burime për të praktikuar dhe përmirësuar mendimin kritik dhe të kuptojnë shembuj historikë të metodave të mendimit kritik.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5: Hyrje

Një mënyrë efektive për të angazhuar pjesëmarrësit dhe për të vendosur pritshmëri të përbashkëta mbi atë që do të mësojnë është të bëhen disa pyetje paraprake mbi temën. Trajneri prezanton temën dhe përmbajtjen , përgatit një prezantim në PowerPoint ose Prezi; përdor metoda të ndryshme mësimore: ligjëratë, diskutim, punë në grupe dhe vetë-reflektim.

min. 5 - 20:Aktivitet ndërveprues

Në 15 minutat e ardhshme, pjesëmarrësit diskutojnë se si mund të përmirësohet mendimi kritik dhe cilat janë aftësitë e nevojshme për të. Trajneri shpjegon disa informacione kyçe: aftësitë themelore të mendimit kritik (Analiza, Interpretimi, Përfundimi, Shpjegimi, Vetë-rregullimi, Mendimi i hapur) dhe përmend shembuj historikë të mendimit kritik (Metoda Sokratike, Revolucioni Shkencor, Ndriçimi, Projekti Manhattan).

min. 20 - 35: Diskutime dhe Zbatim Praktik

Bëni një pyetje që do të analizohet në mënyrë kritike në formën e Metodës Sokratike (temat e sugjeruara dhe më të rëndësishme për sot janë: Ndryshimi Social në Botën e Sotme është i Pamundur; Pabarazia Ekonomike në Botë po rritet kundrejt "Varfëria Absolute po zhduket shpejt" (Jordan Peterson); "Inteligjenca artificiale do t'i marrë të gjitha punët tona dhe kjo nuk është domosdoshmërisht diçka e keqe" (Elon Musk), etj).

Për të përdorur në mënyrë efektive këto mjete, ndiqni hapat e mëposhtëm me pjesëmarrësit:

- Identifikoni problemin ose pyetjen në fjalë
- Mblidhni informacion të rëndësishëm nga burime të besueshme
- Zbatoni mjetet e duhura të mendimit kritik
- Analizoni dhe vlerësoni informacionin
- Nxirrni përfundime dhe merrni vendime
- Reflektoni mbi procesin dhe rezultatet

min. 35 - 50: Kahoot Kuiz

Luani kuizin Kahoot mbi Aftësitë dhe Mjetet e Mendimit Kritik me pjesëmarrësit, duke mbuluar aspekte të ndryshme të mjeteve dhe teknikave të mendimit kritik.

min. 51 - 60: Përfundime dhe Reflektime

Bëni një përmbledhje të shkurtër të modulit, duke përmendur se mendimi më kritik dhe më i thelluar mbi çështjet urgjente të botës së sotme na ndihmon ta kuptojmë më mirë atë, të jemi më të vetëdijshëm për veten dhe të marrim vendime më të mira për të tashmen dhe të ardhmen. Prezantoni burimet për lexim dhe ushtrime të mëtejshme. Bëni disa pyetje që ndihmojnë në rikujtimin e mesazheve më të rëndësishme që dëshironi t'u përcillni pjesëmarrësve.

Materiale / Mjete

Video projector; laptop/desktop; Internet connection; access to *Moodle*; examples of news articles and fact-checking scenarios; handouts or digital links to fact-checking tools; *PowerPoint/Prezi* presentation enriched with visual materials (images and video clips).

Mësimi 12

Gabimet logjike: Si t'i dallojmë dhe t'i shmangim arsyetimet e gabuara

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul shqyrton gabimet logjike, të cilat janë gabime në arsyetim që dobësojnë argumentet dhe mund të përdoren për të manipuluar audiencat. Pjesëmarrësit do të mësojnë të njohin dhe analizojnë gabimet e zakonshme që njerëzit përdorin shpesh pa u vetëdijshëm për to. Ata do të angazhohen në diskutime, ushtrime praktike dhe debate për të zhvilluar aftësitë e tyre të mendimit kritik dhe për të përmirësuar aftësinë për të ndërtuar argumente të qëndrueshme. Ky modul është dizajnuar për të forcuar aftësitë e arsyetimit të pjesëmarrësve, për të përmirësuar vlerësimin e argumenteve dhe për të fuqizuar kapacitetin e tyre për të marrë pjesë në diskutime logjike.

Burime edukative online

- Thou Shall Not Use Logical Fallacies (faqe interneti me postera dhe burime)
- Your Bias Is (faqe interneti mbi paragjykimet njohëse)
- PRECOBIAS burime pedagogjike (plane mësimore mbi mendimin kritik)
- Kuize online mbi gabimet logjike

Fjalë kyçe

Gabime Logjike,
Mendim Kritik,
Argumentim,
Keqinformim,
Paragjykim Njohës

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është t'i pajisë pjesëmarrësit me aftësinë për të identifikuar dhe shmangur gabimet logjike në argumente. Duke kuptuar mekanizmat pas arsyetimit të mangët, pjesëmarrësit do të përmirësojnë mendimin e tyre kritik, vlerësimin e argumenteve dhe aftësitë e komunikimit. Moduli synon gjithashtu t'i bëjë pjesëmarrësit më rezistentë ndaj keqinformimit, duke i mundësuar atyre të angazhohen në mënyrë më të menduar me informacionin e ri dhe në diskutime.

Rezultati i modulit

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të:

- Kuptojnë se çfarë janë gabimet logjike dhe pse janë problematike.
- Të jenë në gjendje të identifikojnë dhe analizojnë gabimet logjike të zakonshme.
- Përmirësojnë aftësitë e tyre të arsyetimit dhe ndërtimit të argumenteve.
- Mësojnë të angazhohen në diskutime dhe debate duke ushtruar aftësitë e arsyetimit logjik.
- Njohin rolin e paragjykimeve njohëse në arsyetimin e gabuar.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5: Hyrje

- Filloni me një sondazh: “Cili është një argument i përhapur që mashtron? Çfarë e bën atë mashtrues?” (Përdorni mjete si Mentimeter ose Poll Everywhere.)
- Shfaqni një shembull të njohur të një gabimi logjik (p.sh., një pretendim i njohur politik ose reklamues).
- Prezantojini shkurtimisht konceptin e gabimeve logjike dhe përshkruani objektivat e mësimit.

min. 11 - 30: Aktivitet ndërveprues

- Diskutoni gabime logjike të njohura duke përdorur shembuj nga jeta reale që pjesëmarrësit mund t’i identifikojnë lehtësisht.
- Pjesëmarrësit punojnë në grupe të vogla për të identifikuar gabimet në deklaratat e dhëna.
- Diskutoni pse këto gabime janë bindëse dhe si mund të jenë mashtruese.

min. 31 - 50: Zbatim Praktik

Analizoni gabimet logjike të zakonshme në media, reklama dhe debate.
Aktivitet me role: Pjesëmarrësit marrin pjesë në debate të simulimit ku duhet të zbulojnë dhe të evidentojnë gabimet në argumentet e kundërshtarëve të tyre.

- Përdorni mjete online dhe kuize për të testuar aftësitë e njohjes së gabimeve logjike.

min. 51 - 60: Përfundime

- Rikapitulloni pikat kryesore të modulit.
- Diskutim reflektues: “Si mund të aplikohen aftësitë e diskutuar në këtë modul në shkrimin akademik, debate dhe diskutime personale?”
- Inkurajoni pjesëmarrësit të vazhdojnë praktikimin duke analizuar mediat dhe argumentet që hasin çdo ditë.

Materiale / Mjete

Projektor video, laptop/kompjuter desktop, lidhje interneti; shembuj të gabimeve logjike në media (reklama, fjalime politike, debate); fletë pune me ushtrime për identifikimin e gabimeve; qasje në mjete online për verifikim dhe kuize; tema për debate dhe pyetje për diskutim.

Mësimi 13

Leximi Kritik i Mesazheve Mediatike

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit: 1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul ofron një eksplorim të thelluar mbi mënyrën se si të analizohen mesazhet mediatike me një sy kritik. Pjesëmarrësit mësojnë të identifikojnë shenjat e zakonshme të paragjykimit, manipulimit dhe informacionit të pasigurt në formatet e ndryshme mediatike. Përmes shembujve praktikë dhe ushtrimeve në grup,pjesëmarrësit do të zhvillojnë aftësitë e nevojshme për të vlerësuar besueshmërinë dhe kredibilitetin e burimeve të ndryshme. Ky modul promovon konsumimin e përgjegjshëm të medias, duke i mundësuar pjesëmarrësve të marrin vendime të informuara në një botë të mbushur me informacion.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Leximin Kritik të Mesazheve Mediatike nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi mbi Leximin Kritik të Mesazheve Mediatike nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Mjetet/faqet për verifikimin e fakteve (p.sh., Faktograf, Raskrikavanje)

Fjalë kyçe

Edukimi Mediatik,
Zbulimi i Paragjykimeve,
Besueshmëria e Burimeve,
Verifikimi i Fakteve,
Gjuha Manipuluese,
Mendimi Kritik

Qëllimi i modulit

- **Ndihmoni** pjesëmarrësit të njohin paragjykimet dhe manipulimet në mesazhe të ndryshme mediatike.
- **Udhëhiqni** pjesëmarrësit në vlerësimin e besueshmërisë së burimeve mediatike duke analizuar qëllimin, përdorimin e gjuhës dhe kredibilitetin e tyre.
- **Siguroni mjete dhe aftësi praktike** si verifikimi i fakteve dhe kërkimi i imazheve në mënyrë të kundërt, për të verifikuar përmbajtjen mediatike dhe për të vlerësuar të vërtetën e saj.

Rezultati i modulit

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- **Identifikojnë** dhe përshkruajnë shenjat e zakonshme të paragjykimit dhe informacionit të pasigurt në media.
- **Vlerësojnë** besueshmërinë e burimeve duke analizuar qëllimin, gjuhën dhe mbështetjen faktuale.
- **Përdorin metoda** të thjeshta dhe efektive për të verifikuar ose kontrolluar pretendimet mediatike.
- **Kuptojnë** se si stimulimet emocionale dhe taktikat bindëse mund të formësojnë perceptimin dhe opinionin e audiencës.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 5: Hyrje

- **Aktivitet:** Kërkoni nga pjesëmarrësit të mendojnë shpejt se ku shohin më shpesh mesazhe mediatike (p.sh., platformat sociale, reklamat, faqet e lajmeve).
- **Diskutim:** Inkurajojini të ndajnë mesazhe mediatike të fundit që i kanë tërhequr vëmendjen. Pse ato mesazhe dolën në pah? (p.sh., tituj shqetësues, gjuhë emocionale, vizuale interesante)

min. 6 - 20: Aktivitet ndërveprues

- Prezantim mbi Konceptet Kryesore: Identifikimi i Paragjykimit, Vlerësimi i Besueshmërisë së Burimeve dhe Njohja e Qëllimit
- Aktivitet në Grup: Kërkoni nga pjesëmarrësit të krahasojnë dy artikuj që trajtojnë të njëjtën ngjarje, por me ton apo zgjedhje të ndryshme fjalësh. U kërkoni të vënë re ndryshimet në formësimin e fjalive, përzgjedhjen e fakteve apo këndvështrimin. Diskutoni se si këto zgjedhje të imëta mund të ndikojnë në perceptimin publik.

min. 21 - 50: Zbatim Praktik

- **Demonstrime Mjetesh:** Tregoni se si të bëhet kërkimi i imazhit në mënyrë të kundërt dhe të verifikohet nëse një imazh përdoret në një kontekst mashtrues. Vizitoni një faqe për verifikimin e fakteve dhe kaloni përmes një shembulli se si një pretendim viral është verifikuar ose hedhur poshtë.
- **Aktivitet për të zbuluar gjuhën manipuluese:** Shfaqni një grup titujsh ose përzgjedhje të shkurtra teksti, disa prej të cilave përdorin fjalë shumë emocionale ose sensacionale. Pjesëmarrësit theksojnë ose nënvizojnë gjuhën manipuluese dhe shënojnë efektin që kjo mund të ketë tek lexuesit.
- **Diskutim:** Reflektoni mbi sa shpejt mund të ndikoheshim nëse nuk ndalojmë për të pyetur, “Kush e shkroi këtë? Pse? Çfarë provash ka?”

min. 51 - 60: Përfundime

- **Përmbledhje:** Rikapitulloni rëndësinë e njohjes së paragjykimeve, kuptimit të burimeve dhe verifikimit të fakteve.
- **Pyetje reflektuese:** “Si mund të ndryshojë perceptimin tuaj për një postim online identifikimi i paragjykimit?” ose “Pse disa media përdorin stimuj emocionalë dhe si mund të ndikojë kjo në diskursin publik?”
- Inkurajoni pjesëmarrësit të aplikojnë të paktën një hap verifikimi para se të ndajnë ndonjë përmbajtje që mund të jetë kontraverse.

Materiale / Mjete

Projektor ose ekran për të shfaqur mostra mediatike; pajisje me lidhje interneti; lidhje për mësimin dhe kuizin në kursin online në Moodle; qasje në faqet për verifikimin e fakteve dhe kërkimin e imazheve në mënyrë të kundërt.

Mësimi 14

Analiza e Artikujve të Lajmeve

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit:1 x 60 minuta*

Abstrakt

Ky modul prezanton pjesëmarrësit me mënyrën kritike të leximit dhe analizimit të artikujve të lajmeve dhe medias së shkruar. Pjesëmarrësit do të mësojnë për “piramidën e përmbysur”, e cila jep një përmbledhje të strukturës dhe elementeve që duhet të përmbajë një artikull. Për më tepër, metoda e përfshirë për hetimin e burimeve të lajmeve ndihmon në kuptimin më të mirë të vlerësimit të burimeve dhe rëndësisë së provave. Ky modul do të shërbejë si një bazë e mirë për të ndihmuar pjesëmarrësit të dallojnë ndryshimin midis fakteve të thjeshta dhe opinionit në mediat e shkruara.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Analizimin e Artikujve të Lajmeve nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi mbi Analizimin e Artikujve të Lajmeve nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"

Fjalë kyçe

Artikuj Lajmesh;
Piramida e Përmbysur;
Mekanizmi SIFT;
Fakte kundrejt Opinioneve;

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është t’u sigurojë pjesëmarrësve njohuri të përgjithshme mbi mënyrën e leximit kritik të lajmeve dhe si të dallojnë burimet relevante nga ato jo-relevante. Moduli synon gjithashtu të njohë pjesëmarrësit me mekanizmat e verifikimit të fakteve, si dhe të mësojë se si të analizojnë artikujt si një kusht paraprak për marrjen e vendimeve të mëtejshme lidhur me çështjet që lexojnë.

Rezultati i modulit

Pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të njohin se si strukturohet një tekst lajmi i shkruar mirë dhe mënyrën se si shpjegohet informacioni. Ata do të fitojnë aftësi për të lexuar në mënyrë kritike artikujt online që hasin dhe për të dalluar se cilat burime janë jo-relevante dhe nëse ato paraqesin fakte apo jo. Për më tepër, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të reflektojnë mbi raste të veçanta që gjejnë online.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 15 : Hyrje

- Filloni duke prezantuar pjesëmarrësit me temen dhe duke shpjeguar shkurtimisht termat dhe fjalët kyçe që do të përdoren gjatë gjithë sesionit.
- Kërkoni nga pjesëmarrësit të ndajnë se çfarë lloj artikujsh lexojnë? Nga cilat burime marrin këto artikuj? Çfarë konsiderojnë ata si një artikull të besueshëm?

min. 15 - 30: Kontribut teorik

- Shpjegoni konceptin e Piramidës së Përmbysur pjesëmarrësve dhe ilustroni atë përmes një artikulli ekzistues konkret.
- Duke përdorur artikullin e përmendur më sipër, shpjegoni mekanizmin SIFT, duke u fokusuar veçanërisht te burimi i artikullit.

min. 30 - 55: Procesverbal: Detyrë praktike

- Pjesëmarrësit do të ndahen në katër grupe dhe secili grup do të ketë për detyrë të kërkojë një artikull dhe të identifikojë të gjitha komponentët e piramidës së përmbysur për atë artikull. Gjithashtu, grupi duhet të shpjegojë pse vendosën të marrin artikullin nga ai burim dhe çfarë e bën këtë burim të rëndësishëm.
- Diskutim: Pjesëmarrësit nga secili grup do të prezantojnë artikullin që kanë punuar para të gjithëve dhe do të marrin reagime nga të tjerët.
- Përmbledhje: Përmbledhni përfundimet nga prezantimet e grupeve dhe komentet e marra.

min. 51 - 60: Reflektime

- Reflektoni me pjesëmarrësit mbi pikat kryesore që kanë mësuar dhe ku dhe si mund të aplikojnë njohuritë e fituara.

Materiale / Mjete

Projektor; Laptop; Lidhje interneti; Moodle; Prezantim në Canva; Artikuj online.

Mësimi 15

Perspektiva Globale mbi Lajmet

Koha për përgatitje: 30 minuta *Kohëzgjatja e modulit:1 x 60 minuta*

Abstrakt

Në një botë të lidhur ngushtë, kuptimi i mënyrës se si raportohen lajmet në mbarë botën është thelbësor për zhvillimin e aftësive të edukimit mediatik dhe mendimit kritik. Ky modul shqyrton ndryshimet në raportimin e lajmeve në vende të ndryshme, ndikimin e konteksteve politike dhe kulturore, si dhe rolin e agjencive ndërkombëtare të lajmeve. Pjesëmarrësit do të fitojnë njohuri mbi mënyrat e ndryshme se si prezantohen lajmet dhe do të mësojnë të vlerësojnë në mënyrë kritike narrativat globale të lajmeve.

Burime edukative online

- Mësimi mbi Verifikimin e Fakteve dhe Mjetet e Kontrollit nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"
- Kuizi mbi Verifikimin e Fakteve dhe Mjetet e Kontrollit nga kursi online në Moodle "Sorting Facts from Fiction"

Fjalë kyçe

Lajmet globale, Gazetaria, Edukimi mediatik, Liria e shtypit, Konteksti kulturor, Agjencitë ndërkombëtare të lajmeve, Ndikimi politik

Qëllimi i modulit

Qëllimi i këtij moduli është t'u sigurojë pjesëmarrësve mjetet dhe njohuritë e nevojshme për të kuptuar diversitetin e raportimit të lajmeve globale dhe për të analizuar në mënyrë kritike ndikimin e konteksteve politike, kulturore dhe ekonomike mbi gazetarinë.

Rezultati i modulit

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të kenë një kuptim të plotë mbi mënyrën se si faktorët politikë, kulturorë dhe ekonomikë ndikojnë në raportimin e lajmeve në vende të ndryshme. Ata do të zhvillojnë aftësinë për të vlerësuar në mënyrë kritike narrativat e lajmeve, duke njohur paragjykimet dhe teknikat e përzgjedhjes së informacionit që formësojnë ngjarjet globale. Pjesëmarrësit do të fitojnë gjithashtu njohuri mbi rolin e agjencive ndërkombëtare të lajmeve në ndikimin e perceptimit publik dhe do të mësojnë të vlerësojnë diversitetin e perspektivave mediatike. Në fund, ata do të jenë të pajisur për t'u angazhuar me raportimet globale në mënyrë më kritike dhe të menduar.

Procesi i zbatimit të modulit

min. 1 - 10: Hyrje

- Diskutim i shkurtër: "Pse ndryshon raportimi i lajmeve në vende të ndryshme?"
- Shfaqni një klip të shkurtër me video që tregon mbulimin mediatik të të njëjtit ngjarje nga media të vendeve të ndryshme.
- Theksoni temat kryesore të mësimit: analiza krahasuese e lajmeve, kontekstet politike dhe kulturore, dhe agjencitë ndërkombëtare të lajmeve.

min. 11 - 25: Analizë krahasuese e lajmeve

Përdorni slide për të prezantuar shembuj të organizatave të lajmeve (p.sh., BBC, Fox News, Xinhua, Al Jazeera).
Diskutoni ndryshimet në mjediset rregullatore, nivelet e lirisë së shtypit dhe standardet gazetare.

- Aktivitet në grup: Pjesëmarrësit analizojnë përzgjedhje të shkurtra lajmesh nga dy vende dhe identifikojnë ndryshimet në mënyrën e prezantimit dhe tonin.

min. 26 - 45: Ndikimi i konteksteve politike dhe kulturore

- Jepni një përmbledhje mbi ndikimin e qeverisë, censurën dhe vlerat kulturore në raportimin e lajmeve.
- Raste studimore: Krahasoni mbulimin e një ngjarjeje globale nga media të një vendi demokratik (p.sh., Mbretëria e Bashkuar) dhe një vendi autoritar (p.sh., Kina).
- Diskutim i hapur: "Si formësojnë normat kulturore mënyrën se si prezantohen lajmet?"

min. 46 - 55: Roli i agjencive ndërkombëtare të lajmeve

- Jepni një përmbledhje mbi ndikimin e qeverisë, censurën dhe vlerat kulturore në raportimin e lajmeve.
- Raste studimore: Krahasoni mbulimin e një ngjarjeje globale nga media të një vendi demokratik (p.sh., Mbretëria e Bashkuar) dhe një vendi autoritar (p.sh., Kina).
- Diskutim i hapur: "Si formësojnë normat kulturore mënyrën se si prezantohen lajmet?"

min. 55 - 60: Përfundime dhe reflektime

- Rikapitulloni pikat kryesore të mësimit.
- Diskutim në grup: "Si mund të përmirësojë kuptimi i perspektivave globale të lajmeve edukimin mediatik?"
- Shpërndani fletë pune që përmbledhin mësimet kryesore dhe jepni rekomandime për eksplorim të mëtejshëm.

Materiale / Mjete

Projektor video, kompjuter ose telefon inteligjent, lidhje interneti, prezantim në Prezi ose PowerPoint, klipe video, materiale fletë pune për shembuj.

MEDIActive
YOUTH
BALKANS

MEDIActive Youth: Projekti i Informimit të Ballkanit

Co-funded by
the European Union